

prijzen en de geringe waarde en meende, dat de openbare gezondheid volstrekt niet zou lijden als de spécialité verdween.

Dit alles komt ongeveer geheel overeen met wat hier ieder deskundige van deze zaken zegt. Zulk een belasting zou dan ook allerminst in een onzer geneeskundige tijdschriften bestrijding vinden. En zeker zouden door niemand als „geneesmiddelen” verdedigd worden middelen, die alleen voor de betalende klassen bereikbaar blijken te zijn. Zijn zij goed, dan zijn zij goed voor „*allen*”, evenals het brood, en *moeten* zij ook aan *allen* worden verstrekt. Zijn zij voor de genezing van werklieden overbodig, dan zijn zij *voor allen overbodig*. De schrijver van het hier besproken artikel komt thans op de wet van 31 December 1916 terug, omdat de regeering nieuwe belastingplannen heeft; hij hoopt, dat ook de spécialité niet langer belast zou worden, „in het belang van de Fransche nijverheid en den uitvoerhandel”.

Als een ernstig geneeskundig tijdschrift zulk een pleidooi opneemt, moet de Fransche geneesheer de spécialité, het geneesmiddel (als het er een is) *waarvan hem de samenstelling niet bekend is*, en waarvan hij *de werking alleen uit advertenties heeft geleerd*, wel onontbeerlijk vinden in de praktijk. Hoe is het zóó ver kunnen komen? Waarschijnlijk alleen, doordat de arts zich heeft aangewend, aan de wenschen van zijn patiënt tegemoet te komen, als deze, door de reclame betooverd, van *zijn* kant therapeutische voorstellen aan zijn arts deed. De eerste stap op dit glibberige en afdalende pad is vaak beslissend. Op geen enkel gebied moet de raadgever de leiding aannemen van dengeen diē raad vraagt, wil hij zijn plicht getrouw blijven. Een zeker beminnelijk psittacisme wordt intusschen door sommige geneeskundigen als een bewijs van takt aangezien. Zóó wordt hier en daar *aan het publiek* aangepreft, dat „influenza” niet erg is, maar „Spaansche griep” wel, en schijnt men de onwetenden niet uit den droom te durven helpen door hun te vertellen, dat men door deze namen niet twee verschillende ziektebeelden onderscheidt. En in Amerika is het juist omgekeerd. „Le docteur tant pis”, zegt daar, om van zijn ernstige opvatting blijk te geven, dat het „flu” is, en „le docteur tant mieux” stelt zijn menschen gerust met „a grippy cold”. Aan de heerschappij der spécialité in Frankrijk ziet men, waartoe men door het napraten komt.

ONVOLDOENDE BEZOLDIGING VAN OPENBARE AMBTEN. — Het bestuur der *Nederlandsche Vereeniging van Gestichtsartsen* heeft aan Gedep. Staten van Noord-Holland medegedeeld, dat het heeft kennis genomen van den oproep van sollicitanten voor de betrekking van geneesheer-patholoog-anatoom aan het provinciaal ziekenhuis nabij Santpoort; dat het vreest, dat in verband met de voorgestelde, zeer onvoldoende bezoldiging zich weinig sollicitanten zullen aanmelden en dat men daardoor zal overgaan tot het benoemen van een niet voldoende onderlegd persoon. Genoemd bestuur verzoekt daarom Gedep. Staten, in de bedoelde vacature slechts iemand te benoemen, die een volledige opleiding als patholoog-anatoom heeft genoten, door bijv. twee à drie jaar als assistent bij een hoogleeraar in de pathologische anatomie geweest te zijn.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE REORGANISATIE DER MAATSCHAPPIJ.

Het spijt mij, dat ik het voorstel B. van het hoofdbestuur aan de a.s. 71ste algemeene vergadering moet bestrijden. Het vorige jaar heb ik behoord tot hen, die, zooveel zij vermochten, het pogen trachten te verijdelen van hen, die de vakbelangen buiten de Maatschappij wilden brengen en ik heb dan ook het optreden van dit hoofdbestuur en van dézen voorzitter zeer toegejuicht. Temeer dus betreur ik het, dat ik de leden der Maatschappij ernstig moet aanraden aan het eerste gewichtige voorstel, dat door dit hoofdbestuur wordt ingediend, hun stem *niet* te geven,

Ik weet niet waarover ik mij het meest moet verwonderen: over de toelichting, waarin alles wat de leden der Maatschappij bij mogelijkheid zal kunnen bedreigen,

breed wordt uitgemeten, en waarbij de buitengewoon zware taak in het licht wordt gesteld voor een bestuur, dat in alle opzichten den weg voor allen willen effenen en de leidsman wil zijn voor alle zaken, waarbij een geneeskundig belang betrokken is; dan wel over het voorstel zelf, dat die moeilijkheden moet opheffen, en waarbij licht heengehuppeld wordt over de gevaarlijke gevolgen, die het voorstel voor de Maatschappij kan hebben. Het maakt op mij den indruk, dat het hoofdbestuur in dezen woeligen tijd, waarin men niet weet wat de dag van morgen brengen kan, niet is gebleven — „saevis tranquillius in undis” — rustig te midden der woedende golven!

In de eerste plaats de toelichting. Er wordt gesproken over de ziektewet, en de belangrijke vraagstukken, zooals honoreering en rechtspositie der geneeskundigen, die zich daarbij kunnen voordoen, maar het hoofdbestuur vergeet in het licht te stellen, dat de zorg voor die belangen afgewenteld zal worden op de organisaties van huisartsen en specialisten, en dat, zoodra de ziektewet voor goed in werking is getreden, de moeilijkheden veel geringer zullen worden. Wij leven nu in een òvergangstijdperk en men mag met grond verwachten, dat over een paar jaar het hoofdbestuur geheel bevrijd zal zijn van de zorg voor die zaken. En zijn er nu niet reeds het bestuur der specialisten organisatie en het bestuur der C.O., die dit werk grootendeels het hoofdbestuur uit de handen nemen? Zal het vraagstuk der spoorwegartsen ook niet opgelost worden *binnen* de huisartsen-organisatie? Ik twijfel er niet aan. Zoo gaat het met tal van andere punten, die door het hoofdbestuur worden aangehaald als bewijs voor den al te zwaren last, die op zijn schouders drukt! Een teer punt, een nieuwigheid, wordt aangehaald in: „het georganiseerd overleg van ambtenaren en overheid”.

De geneeskundige ambtenaren van allerlei groepen zijn bezig zich te organiseren binnen het kader onzer Maatschappij, en ligt het nu niet voor de hand, dat de besturen dier groepen, gerugsteund door de Maatschappij, trachten zullen hun belangen zoo goed mogelijk bij de overheid te behartigen. En kan het hoofdbestuur voor de regeling van een mogelijk „georganiseerd overleg” niet beschikken over talentvolle deskundige krachten en commissies als de C.C., de C.O. en het bestuur de specialisten-organisatie?

Een zeer belangrijk punt is mede wijziging van de rechtspraak in onze Maatschappij. Het hoofdbestuur heeft daaromtrent reeds een zeer uitgesproken meening en het richt, in verband met plannen van de regeering om eeregraden op te richten, — waarin zoowel geneeskundigen als anderen zitting hebben — en die dienen moeten om moeilijkheden uit den weg te ruimen, die zich bij de toepassing der ziektewet mochten voordoen, bijna aandoenlijke smeekbeden tot den rechtsgeleerden raadsman om daarbij van advies te dienen. Zou het niet veel meer op den weg liggen van ons hoogste rechtscollege, den raad van beroep, om in zake de intercollegiale rechtspraak het hoofdbestuur te hulp te komen. Waarom geen opdracht aan dat college om de gewichtige zaak in studie te nemen, en c.q. als gedelegeerden van het hoofdbestuur met de regeering in overleg te treden?

Niet anders staat het met het 5de punt: de zorg voor *zoo goed mogelijke* verzorging der zieken, een mogelijk contròlestelsel enz. Het is toch werkelijk niet moeilijk om deskundige personen in een kleine commissie te vereenigen, ter regeling van die zaak met de regeering. Voorwaar: het hoofdbestuur behoeft niet zoo wanhopig te zijn over het vele werk, wanneer het maar hulp zocht dáár, waar die te vinden is.

Een zeer ernstig punt blijft nog ter bespreking over! Wanneer de Maatschappij als leidend orgaan wil optreden bij alle mogelijke sociaal-hygiënische vragen, dan zal er zeker, in dezen tijd van zenuwachtig en ruw ingrijpen van den staat op allerlei gebied steeds een ontzaggelijke massa werk voor het hoofdbestuur opgehoopt blijven. Maar kan de Maatschappij die taak op zich nemen? Mijns inziens niet. N'en déplaise de actieve sociaal-hygiënische commissie in onze Maatschappij, wier leden op politiek gebied variaties vertoonen van uiterst links tot uiterst rechts, daarvoor allerminst geschikt. Sociaal-hygiënisch ingrijpen hangt samen met de staatkundige overtuiging, en kleine vereenigingen van gelijkgezinden kunnen in dat opzicht veel beter en krachtiger werken, dan een groote vereeniging, die in zich zelf verdeeld is.

Allerminst maak ik er aanspraak op in deze quaestie den besten weg te hebben ge-

wezen; het was er mij slechts om te doen aan te toonen, dat er nog wel eenvoudiger oplossingen bestaan.

Wordt het voorstel van het hoofdbestuur aangenomen, dan wil dat eenvoudig zeggen, dat voortaan *de Maatschappij bestuurd zal worden door een college van ambtenaren*. Door het hoofdbestuur wordt ons dat zeer smakelijk voorgesteld; ongeveer aldus: Werkelijk deskundige, uitstekende personen, die hun geheele werkkraft kunnen geven aan de bestudeering van de moeielijke vraagstukken, die zich kunnen voordoen, en die in den geest der leden uitvoering zullen geven aan wat de soevereine algemeene vergadering verlangt, zullen dan de taak van het hoofdbestuur en zijn voorzitter zóó verlichten, dat voor deze functiën ook personen kunnen gevonden worden met een *zeer beperkte* taak; terwijl de geheele ingewikkelde machinerie dan voortreffelijk zal functioneeren tot genoegen van iedereen, zoodat allen gaarne hun groote geldelijke offers daarvoor brengen zullen. Ja! het hoofdbestuur vermoedt wel, dat men zal inzien, dat er bezwaren verbonden zijn aan een blijvende bestuurscommissie, maar zeer naïef wil het ons de meening bijbrengen, dat door een goede instructie die bezwaren opgeheven kunnen worden. Inderdaad een zeer zonderlinge beschouwing! Men kan toch gemakkelijk inzien, dat die hoog gesalarieerde betrekkingen van directeur (generaal), van secretaris-generaal, van gewone secretarissen, en waarschijnlijk van eenige directeuren, benevens een juridisch ambtenaar *vaste* betrekkingen zullen worden, even vast als die van den tegenwoordigen secretaris der Maatschappij. Die personen zullen geheel op de hoogte zijn van de zaken, zij kennen de geheele ingewikkelde machine op hun duimpje; feitelijk worden zij onmisbaar, zijn zij onafzetbaar; al zijn het allen uitstekende personen, de rechte mannen op de rechte plaats, het blijven toch menschen, die met ijver zullen doorzetten wat hun sympathie heeft, terwijl het maar al te zeer bekende lijdelijk verzet dienst zal doen, wanneer zij opdrachten krijgen, die ingaan tegen hun persoonlijke meening. Wat vermag tegen een dergelijke machtige bureaucratistische inrichting een algemeene vergadering of een hoofdbestuur, dat alleen bekend is met het uiterlijk van de machine? De positie van het hoofdbestuur wordt al zeer eigenaardig! Slechts enkele keeren per jaar, zegt het hoofdbestuur, zullen de leden bij elkkaar komen om te beraadslagen over zeer gewichtige punten — wat *gewichtige* punten zijn, zal zeker het ambtenaren-college beslissen! — waarover zij vooraf in het kort worden ingelicht. Nu ik ken als oud-hoofdbestuurslid die korte inlichtingen, eenige dagen vóór de vergadering ter kennisneming ontvangen, en ik weet, welk een *grooten* invloed men dan heeft op de beslissing. En de voorzitter? In den regel slechts weinig op de hoogte met den gang van zaken, staat hij tegenover een machtige bureaucratistische machine, en hij wordt ingelicht, voor zoover men het wenschelijk acht. Hij mag als ornament dienen, een openingsrede uitspreken op de algemeene vergadering, en die vergadering leiden volgens de inlichtingen van den zeer ervaren talentvollen directeur-generaal.

Ik ben het niet met prof. BURGER eens, dat er voor dien ambtenaar geen voldoende werk zal zijn; ik meen integendeel, dat het voor hem een reuzentaak zal zijn om te zorgen, dat de arbeidsverdeeling tusschen de verschillende bureaux zóó geregeld is, dat geen voortdurende conflicten, voortvloeiende uit het ingrijpen in elkanders arbeids-spheer, het nuttige werk van de bureaux bemoeielijken en verwickelen. Ook over de eindelooze paperasserij en het ontzaggelijke tijdverlies als gevolg van dergelijke conflicten, weet ik mij uit den tijd van mijn lidmaatschap van het hoofdbestuur het een en ander te herinneren! Naar mijn meening wordt het geheele hoofdbestuur, voorzitter inclus, slechts een uithangbord als bewijs voor de democratische inrichting der Maatschappij. Een hoog gesalarieerd, oppermachtig ambtenaarscorps, een statig, peperduur, Maatschappij-gebouw in Den Haag, waarin alle bureaux en onderbureaux kunnen worden ondergebracht, met vergaderzalen voor grootere en kleinere commissies, directeurskamers, misschien ook nog met een grootere vergaderzaal voor het hoofdbestuur in pleno (tenzij men daarvoor een paar maal in het jaar een zaaltje in een café kan huren!) voor dat alles zullen de leden der Maatschappij moeten zorgen, en zij moeten dan maar hopen, dat niet de bureaucratie en de ambtenarij de vlugge afdoening der zaken zal belemmeren, en de ambtenaren werkelijk de zaken zullen sturen in den geest

van de leden. Collega DE JAGER vergelijkt het ambtenaren-college met een ministerie; hij vergeet echter, dat een ministerie afhankelijk is van een deskundige volksvertegenwoordiging, terwijl onze ambtenaren de eenige deskundigen zijn en tegenover zich geen personen vinden, die tijd hebben zich in de vraagstukken in te werken!

Wat het hoofdbestuur ons aanbiedt, is een ambtenarenbestuur met feitelijk dictatoriale macht!

Over de wijze, waarop het hoofdbestuur meent de Maatschappij de gelden te kunnen verschaffen, die zij voor haar taak noodig zal hebben, wil ik slechts in het midden brengen, dat het van dit hoofdbestuur, dat de Maatschappij wil laten zorgen voor de vakbelangen der ambtenaren-geneeskundigen en het „georganiseerd overleg” wil ter hand neme ten bate van die ambtenaren, *onjuist gezien* is om van hen geringere bijdragen te eischen dan van de andere leden.

Naar mijn meening vergist het hoofdbestuur zich zeer in de mentaliteit der leden. Het grootste deel voelt voor de Maatschappij, zooals zij is. Men waardeert, dat de Maatschappij den collegialen band helpt versterken; dat de geneeskundige gedragsleer door de Maatschappij geregeld wordt; men stelt prijs op de afdelingsvergaderingen, die hoe langer hoe meer weer dienstbaar worden gemaakt aan wetenschap en collegiale gedachtenwisseling, en men gevoelt ook, dat „eendracht macht maakt”, vooral in deze tijden. Men weet zeer goed, dat vooral door den invloed der Maatschappij de fonds-geneesheeren bewaard zijn gebleven voor de „dictatuur van het proletariaat”, maar — voor het grootsche, omvangrijke werk, dat het hoofdbestuur door de Maatschappij wil laten verrichten, gevoelt de meerderheid zeer weinig. Weet het hoofdbestuur zijn plan door te zetten, dan zal, naar ik vrees, de Maatschappij „een kind met een waterhoofd” blijken te zijn. Voor hun vakactie zullen de huisartsen en specialisten zich onafhankelijk maken, en, steeds strevende naar decentralisatie zullen de leden plaatselijk trachten het goede werk der Maatschappij voort te zetten. De overgrootste meerderheid zal zeker weigeren een nummer te worden in een verambtenaarde, dictatoriaal bestuurd vakorganisatie.

Ik hoop, dat het hoofdbestuur zijn voorstel zal intrekken!

Kampen, 19 April 1920.

Dr. J. D. C. KOCH.

HET HOOFDBESTUUR EN DE SPOORWEGARTSEN.

Door de afdelingsraad der afdeling Alphen a/d Rijn en Omstreken is, naar aanleiding van de circulaire dato April 1920 B K 20109/2922, het volgende schrijven aan het hoofdbestuur gericht. De afdelingsraad acht het zeer gewenscht, dat dit schrijven in het *Tijdschrift voor Geneeskunde* wordt opgenomen.

*Aan het hoofdbestuur der Ned. Maatschappij
tot bevordering der Geneeskunst.*

Naar aanleiding van de circulaire dato April B K 20109/2922 is een conferentie gehouden van de spoorwegartsen, lid zijnde van de afd. Alphen a/d Rijn en Omstreken met den afdelingsraad dier afdeling. Na ampele bespreking is men tot de volgende slotsommen gekomen:

10. De termijn, waarin besloten moet worden door de betrokken ex-H.S.M.-artsen om eventueel het contract met de spoorwegmaatschappijen op te zeggen, is veel te kort in verband met het feit, dat nooit van eenige actie van het hoofdbestuur tegen de spoorwegmaatschappijen aan de betrokken geneesheeren is bekend geworden.

20. Het komt ons voor, dat opzeggen van de contracten door dat deel der spoorwegartsen, dat volgens het hoofdbestuur zou vallen onder het bindend besluit van 1912, zou voeren tot een zeer ongewenschten toestand, dat voor een deel der spoorwegartsen nieuwe voorwaarden zouden moeten worden bedongen, terwijl een ander deel der spoorwegartsen op precies dezelfde voorwaarden voor die maatschappijen zou moeten blijven werken.

30. Het komt ons voor, dat het hoofdbestuur der Maatschappij tot bevordering der